

metodický materiál

VÝTVARNÉ TECHNIKY

Vypracovaly: Mgr. Irena Dyntarová, Mgr. Jirka Kadrmasová
Škola: Církevní základní škola Borohrádek

2021

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Církevní základní škola Borohrádek

Nádražní 233,

517 24 Borohrádek

tel. 494 381 228,

E-mail: cirkevniskolaborohradek@seznam.cz

web: www.czsborohradek.cz

Výtvarné techniky – kufr

(Metodika)

Vypracovala: Mgr. Dyntarová Irena, Mgr. Kadrmasová Jitka

● Seznam obsahu VV kufru

Kaligrafická pera Faber-Castell Pitt

Kaligrafická pera jsou ideální pro kaligrafii, skicování, kreslení, hand lettering, módní design, ilustrace apod. V moderní době se kaligrafie již řadí k uměleckému směru a můžeme ji vnímat jako kaligrafické písmo, protože inkoustové kresby mají velmi dlouhou historii.

Popisovače COPIC Sketch Ex-4

Kompletní program pro grafické, designérské a ilustrační práce. Slouží pro tvorbu návrhů a projektů, ilustrování, náčrty, kreslené animace. Obsahují dlouhotrvající inkoust na bázi lihu, který je netoxický, rychleschnoucí a voděodolný.

Pitt Grafit set

Rozsáhlý výběr tužek a kříd v různých stupních tvrdosti pro kreslení, skicování, stínování a grafický design.

Dřevěný model lidského těla - muž - 40 cm

Model slouží jako předloha pro umělecké kreslení a fotografování.

Tužka umělecká akvarelová Mondeluz

Akvarelové pastelky Mondeluz

Křídý prašné umělecké KOH-I-NOOR

Váleček na linoryt R6 - gumový

Barva na linoryt - černá

Rydla na linoryt - sada

Násady na rydla LH12

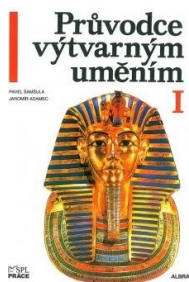
Lino SC1A pro linoryt Softcut

Lino SC2 pro linoryt Softcut

Miska pro linoryt

Pryž tvárnivá

• Doporučená literatura

Průvodce výtvarným uměním I + další díly: Pavel Šamšula, Jaromír Adamec

První díl průvodce výtvarným uměním se bude zabývat uměním, jak se vyvíjelo a měnilo v různých dobách od počátků lidstva před zhruba 40 tisíci lety až do období antiky, tedy období řecké a římské kultury na prahu našeho letopočtu. Hned na začátku si ale musíme připomenout jeden důležitý poznatek - různá kulturní období na naší planetě si nemusí vzájemně časově odpovídat. Takže i dnes se můžeme setkat s autentickým projevem doby kamenné.

Hurá do galerie: Pavlína Pitrová, Fragment

Průvodce světem výtvarného umění pro děti; autorka: Pavlína Pitrová, Fragment

● Záměr a cíle

Výtvarný kufr je koncipován pro praktickou výuku výtvarné výchovy na 1. stupni. A k seznámení se s výtvarnými technikami v návaznosti na ukázky z dějin umění. V kufru by se měly nacházet potřeby pro kresbu, malbu, kaligrafii a grafiku.

Učiteli výtvarné výchovy umožní pracovat napříč všemi výtvarnými technikami a ukáže žákům dnešní svět jako nekonečné spektrum možností a jejich vazbu na kulturní odkaz minulosti.

Nedostatky v realizaci výtvarných činností, které zmiňuje Hazuková už koncem 90. let, v praxi přetrvávají dodnes.

Zvláště „ulpívání na námětových stereotypch aktuálních před desítkami let, nekritické přijímání cizích nápadů a ‚zaručených návodů‘, zaměňování cílů, úkolů a prostředků výtvarně výchovného působení, spatřování smyslu výtvarné výchovy v pouhém osvojení technických dovedností, spojování představ o moderním pojetí výtvarné výchovy pouze zařazováním nových, netradičních výtvarných technik, omezení škály výtvarných prostředků a činností s nimi pouze na některé z nich“ (Hazuková, 1998, s.126).

• Metodická část

I. Linie – kresba

Potřeby: tužka, tuš, pastel, fix, dřívko,

Linie je nejdynamičtější výrazovým prostředkem, je skutečnou nebo myšlenou čarou. Vidíme vlastně řadu uspořádaných bodů v určitém nebo měnícím se směru. Při kreslení většinou vzniká spontánně a bývá často bezprostředním osobním vyjádřením pocitů, prožitků a představ (bezděčná kresba, skica, studijní, přípravná a volná umělecká kresba). Obsah samotného pojmu „linie“ je velmi široký. Linky a čáry najdeme všude. Jestliže se zaměříme na výuku výtvarné výchovy a porovnáme ji s ostatními vyučovacími předměty, pak si asi uvědomíme mnoho vzájemných souvislostí i odlišností (plocha, křivka atd.).

Linie, světlo a stín tvoří kresbu. Už jenom pouhá linie je kresbou. Světlo a stín jsou pak prostředky modelace. Jejich prostřednictvím u trojrozměrných předmětů modelujeme objem. Lineární kresba na ploše tedy zobrazuje trojrozměrnou skutečnost dvojrozměrně a je jedním z nejstarších projevů člověka, které nalezneme již v jeskynních kresbách.

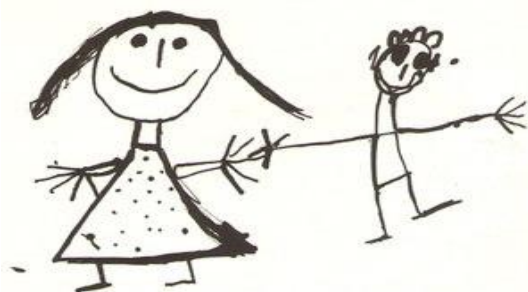
Dětská kresba a volba vhodných témat je věkově a typologicky podmíněná a ovlivňuje ji i sociální a společenské prostředí. Není jen odrazem vnímání, citů a představ, ale je součástí odrazu vývoje osobnosti autora. Neméně důležitý je i fakt, že lineárním kreslením si dítě rozvíjí jemnou motoriku ruky a procvičuje koordinaci oko – ruka. A v této chvíli je to také primární motivace pro učitele výtvarné výchovy k neopomíjení tohoto základního výrazového prostředku – linie.

Pro kresbu je důležité správně uvolněná ruka, správné držení tužky. To vše však můžeme kresbou posilovat. Důležitá je také vhodná motivace a podpora fantazijních představ žáků.

Ukázky:

č. 1 volná fantazijní kresba – tuš

č. 2 konturování – tuš, fix

č. 3 kresba - pastel

II. Grafika – linoryt – (vychází z linie)

Linoryt je grafická technika, při které se do kousku staršího linolea rydlem, vyrývá plastický motiv. Plocha, kterou vyryjeme rydlem, zůstane po tisku bílá.

Potřeby: rydla různých velikostí, staré linoleum (ne pěnové), tiskařská nebo olejová barva, 2x plastový váleček, plochá miska na barvu, terpentýn či jiné rozpouštědlo dle druhu barvy (vyčištění válečku a misky)

Postup:

Nejprve si řádně promyslíme téma a vytvoříme jednoduchý návrh kresbou tak, aby bylo zřejmé, které plochy budou bílé a které ne. Na čtvereček linolea si tužkou načrtneme obrázek nebo motiv dle návrhu. Potom začneme základní linky vyrývat, ale opatrně, rydlo je ostré, vždycky pracujeme směrem od ruky. Hloubka rytí by měla být asi do půlky lina. Většinou se skládá ze třech vrstev, tak vyrývejte až do té druhé. Při menší hloubce by obrázek nebyl pěkný a zřetelný. Až budou základní linky hotové, na plastovou podložku nanese libovolný odstín barvy a pravidelně ji rozetřeme. Pak na lino nanese barvu – lze válečkem, aby se dostala do všech míst celého linorytu. Poté na obarvenou stranu linorytu položíme bílý papír. Válečkem pořádně přitlačíme po celé ploše.

Rytí podle vlastního návrhu

tisk

výsledné dílo

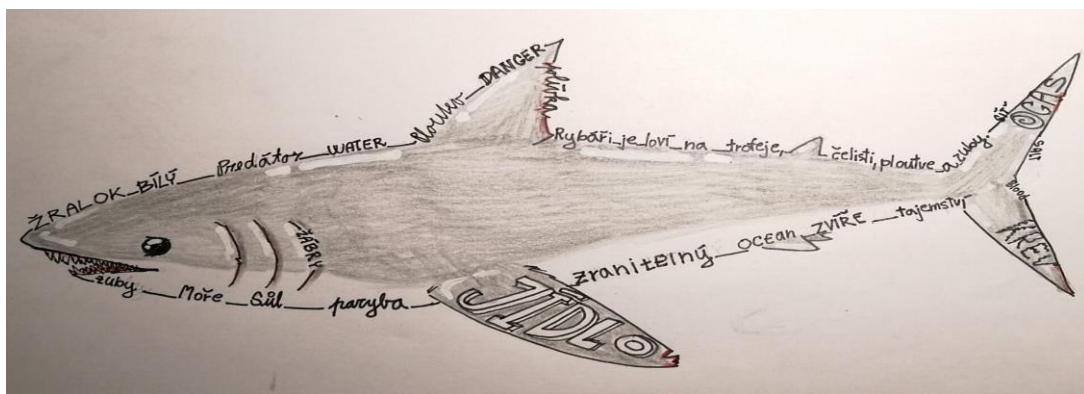

III. Typografie – kaligrafie

Pomůcky: kaligrafická pera, fix

Písmo a kaligrafické znaky představují ohromný potenciál možností pro tvůrčí práci žáků ve výtvarné výchově. Žáci zpravidla již znají celou řadu typografických značek z log, názvů knih, komiksů, nadpisů na plakátech, oděvech, reklamních sděleních atd. Sami se často při svých spontánních výtvarných projevech pokoušejí různá písma a typografické značky napodobovat nebo vytvářet. Je důležité, aby výtvarná výchova tuto oblast grafiky u žáků kultivovala a rozvíjela. Téma pro tuto techniku je opět nutné přizpůsobit věku žáků.

Při této výtvarné činnosti - typografii nejde pouze o to, aby si žáci vyzkoušeli navrhnout vlastní písmo, ale také aby se seznámili s písmem jako s kulturním fenoménem. Lze čerpat z výtvarných děl předních světových umělců.

• **Závěr**

Každá z těchto technik vychází z linie a základů kresby. Mohou se přizpůsobit věku a možnostem každého žáka. Techniky podporují rozvoj fantazie, smyslového vnímání a tvořivosti jako takové.